

LUOTETTAVAN
LÄÄKETIEDON
PUOLESTA
Lääkeinformaatioverkosto

Lääkeinformaatiofoorumi 10.10.2013

Erkki Palva

Johtaja, Fimea

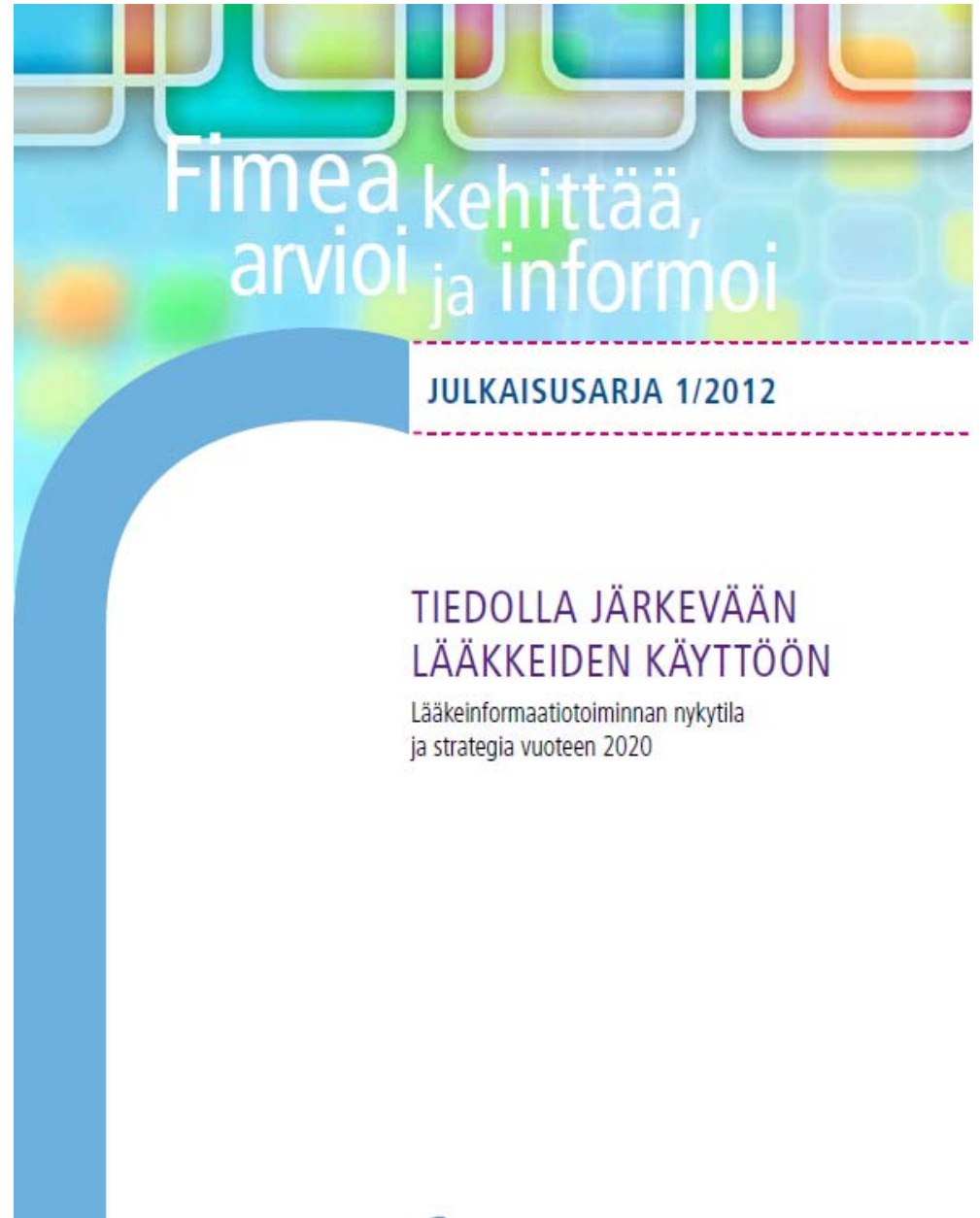
Koordinaatioryhmän puheenjohtaja

TIEDOLLA JÄRKEVÄÄN LÄÄKKEIDEN
KÄYTTÖÖN -
Lääkeinformaatiotoiminnan nykytila ja
strategia vuoteen 2020

Fimea kehittää, arvioi ja informoi
julkaisusarja (1/2012)

www.fimea.fi/laaketieto/julkaisut

11.10.2013

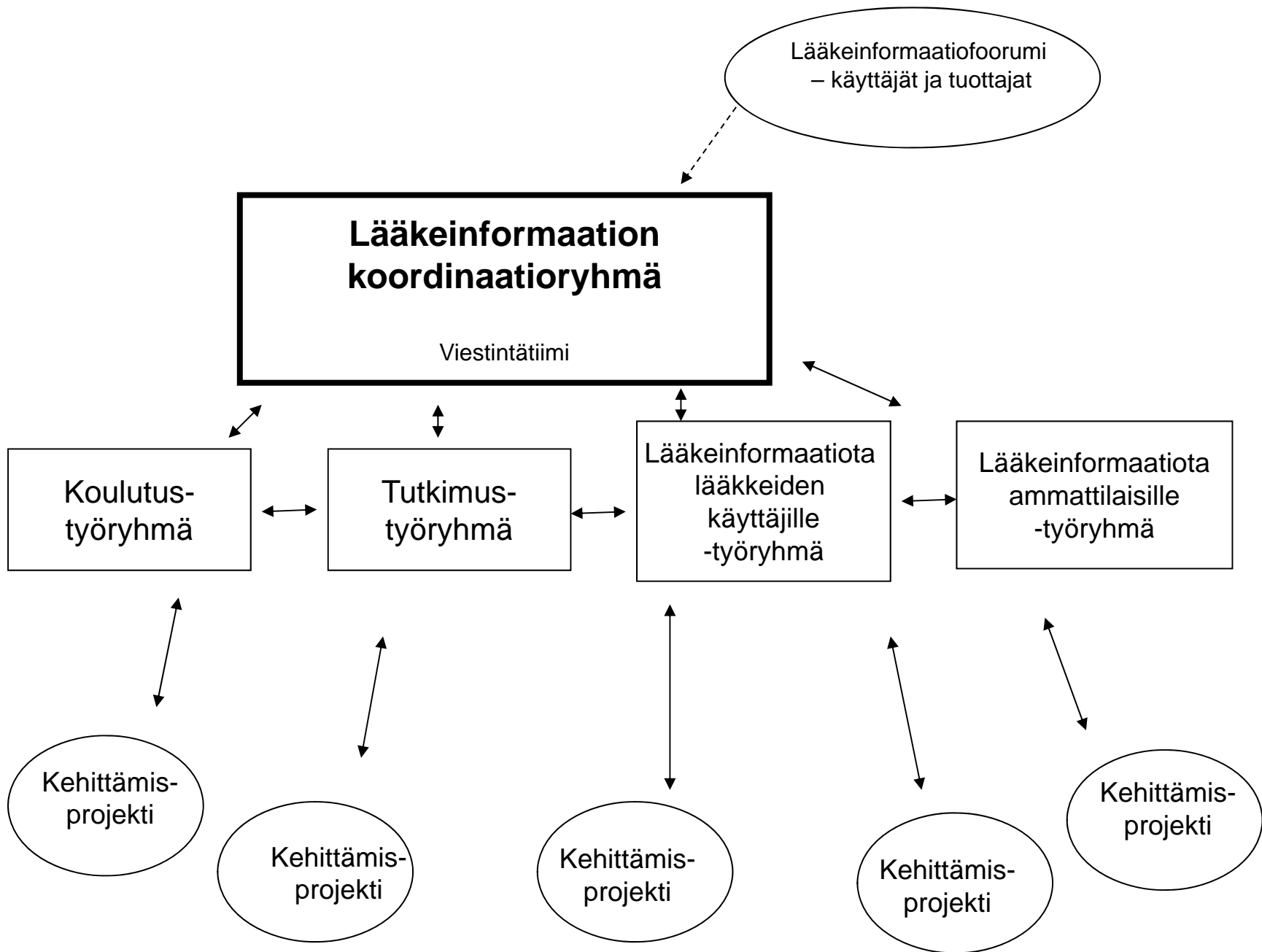

2

Strategiset tavoitteet 2012 - 2020

1. Suomessa on toimiva moniammatillinen lääkeinformaatioverkosto
2. Terveystieteiden ammattilaiset käyttävät luotettavia tiedonlähteitä ja palveluja
3. Terveystieteiden lääkeosaaminen on korkeatasoista ja moniammatillista
4. Lääkineuvonta perustuu valtakunnallisiin suosituksiin ja paikallisiin sopimuksiin
5. Lääkkeiden käyttäjät hyödyntävät luotettavia tiedonlähteitä ja palveluja
6. Väestön terveyden lukutaito on hyvä

LUOTETTAVAN
LÄÄKETIEDON
PUOLESTA
Lääkeinformaatioverkosto

TERVEYDENHUOLLON AMMATTILAISTEN LÄÄKEINFORMAATION KEHITTÄMISEN TYÖRYHMÄ

Janne Backman (pj)

Suomen Kliinisen Farmakologian yhdistys

LUOTETTAVAN
LÄÄKETIEDON
PUOLESTA
Lääkeinformaatioverkosto

LÄÄKEINFORMAATIOTA AMMATTILAISILLE TYÖRYHMÄ

Janne Backman (pj)

Suomen Kliinisen Farmakologian yhdistys

Työryhmän jäsenet (15)

Suomen Kliinisen Farmakologian yhdistys:

- Janne Backman (Risto Huupponen)

Muut erikoislääkäriyhdistykset:

- Kari Raaska, Suomen Psykiatryhdistys

Kliinisen Farmasian Seura:

- Jouni Ahonen (Irene Soinio-Laaksonen)

Sairaala-apteekit ja lääkekeskukset:

- Elina Honkoila, HUS-apteekki (Tiina Koskinen, Pohjois-Karjalan sh- ja sosiaalipalvelut ky)

Suomen Apteekkariliitto:

- Saija Leikola (Johanna Salimäki)

Kela:

- Rauni Allinen (Lauri Keso)

Yliopistojen apteekit:

- Paavo Tanskanen, Itä-Suomen yliopiston apteekki (Sanna Mykkänen, Yliopiston Apteekki)

Terveystieteiden palvelujärjestelmän edustus:

- Outi Lapatto-Reiniluoto, HUS (Pirjo Laitinen-Parkkonen, Hyvinkään perusturva)
- Jaana Puhakka, Helsingin kaupungin terveyskeskus

Ammattiliitot:

- Risto Ihalainen, Suomen Lääkäriliitto (Matti Pöyry, Suomen Hammaslääkäriliitto)
- Pirjo Lukkari, Suomen Farmasialiitto (Henna Halonen, Proviisoriyhdistys)
- Laura Salmela, Suomen Sairaanhoidajaliitto (Soila Nordström, Tehy)
- Elina Ottela, SuPer (Tiina Kosonen, Tehy)

Fimea:

- Annikka Kalliokoski (Anne Hirvonen) Kuntaliiton edustaja nimeämättä

THL:

- Minerva Krohn

Vuoden aikaansaannoksia

- Järjestäytyminen helmikuussa
 - Kokoonpanoa täydennetty pitkin vuotta
 - Toimintatavoista sopiminen (mm. videoyhteys Kuopioon)
- Neljä kokousta keväällä, yksi pidetty syyskuussa
- Perehtymistä lääkeinformaatiostrategiaan, lääkeinformaation nykytilaan ja mahdollisiin ongelmiin
- Toimenpide-ehdotusten priorisointijärjestys päätetty ja nykytilaa kartoitettu
 - Ehdotusten sanamuotoja täsmennettiin yksiselitteisempään muotoon.
 - Kolmea ensimmäistä lähdetään työstämään pienryhmissä ja tavoitteena on kehityshankkeita, joita pyritään käynnistämään vuoden 2014 aikana.
- Toimintasuunnitelma luonnosteltu

Perehtymistä

- Mitä KLIK:iin tulleet kyselyt ja HaiPro-ilmoitukset kertovat terveydenhuollon lääkeinformaation tarpeesta. Miten lääkeinformaatiolla voitaisiin edistää tehokasta, turvallista ja tarkoituksenmukaista lääkehoitoa
- Sairaala-apteekkien tietokanavaprojekti
- Tietotippa-tietokanta apteekkien lääkeneuvonnan tulemiseksi
- Ajatuksia:
 - Lääkitys- ja lääketurvallisuuteen liittyvät poikkeamat ovat yleisiä
 - Lääkeinformaatio eri lähteissä (eri ammattilaisilta) pitäisi olla yhdenmukaista ja ristiriidatonta mm. hoitoon sitoutumisen kannalta
 - Eri ammattiryhmien näkemykset, ruotsinkieliset jne. otettava huomioon

Haasteita

- Ryhmän tehtävän ja ”toiminta-alueen” määrittely oli hankalaa
 - Osa toimenpide-ehdotuksista sisälsi päällekkäisyyttä muiden työryhmien kanssa
- Toimenpide-ehdotuksia ei ymmärretty
 - Ennen kuin Lääkeinformaatiostrategiaan perehdyttiin tarkasti
 - Ehdotuksia täsmennettiin ja priorisointi jouduttiin uusimaan (Onneksi ”harjoitus tekee mestarin”)
 - Suunnitellussa aikataulussa ei pysytty

Priorisoidut toimenpide-ehdotukset 1

Priorisointisija 1. Toimenpide-ehdotus 14 (Strategian sivu 15):

Lisätään kliinisen farmakologian ja kliinisen farmasian palvelujen tunnettuutta, *saatavuutta* ja yhteistyötä.

- - Kehitetään kliinisen farmakologian ja kliinisen farmasian palveluita ja varmistetaan niiden saatavuus koko maassa esimerkiksi luomalla verkostomuotoinen terveydenhuollon ammattilaisia palveleva konsultaatiopalvelu.
- - Siirretään osastofarmasiatoiminnan painopistettä lääkelogistiikasta kliinisen farmasian suuntaan: lääkehoidon arviointiin ja potilaiden lääkeneuvontaan (esim. tulohaastattelu ja sairaalahoitoon joutuvien potilaiden lääkitysten arviointi, lääkeneuvonta kotiuttamistilanteessa yhteistyössä lääkärin ja sairaanhoitajan kanssa).

Priorisoidut toimenpide-ehdotukset 2

Priorisointisija 2. Toimenpide-ehdotus 22 (Strategian sivu 21):

Edistetään lääkeinformaation saatavuutta lääkehoitoa toteuttavissa eri toimintaympäristöissä (sosiaalihuollossa, kotihoidossa, epätyypillisillä alueilla kuten päiväkodeissa ja kouluissa) esimerkiksi seuraavin tavoin:

- Kehitetään moniammatillista yhteistyötä paikallisten toimijoiden, kuten apteekin, kanssa.
- Kehitetään uusia työkaluja hyödyntäen uutta tietoteknologiaa tukemaan lääkehoidon toteuttamista sosiaalihuollossa ja kotihoidossa.
- Hyödynnetään sivulla 15 kuvattuja lääkeinformaatiopalveluja tuottavien toimijoiden verkostomaista palvelua myös sosiaalihuollon yksiköissä ja lääkehoitoa toteuttavilla epätyypillisillä alueilla.
- Arvioidaan lääkehoitoa toteuttavilla epätyypillisillä alueilla voimassa oleva lupakäytäntö ja varmistetaan keskeisen lääkeinformaation saatavuus niillä.

Priorisoidut toimenpide-ehdotukset 3

Priorisointisija 3. Toimenpide-ehdotus 12 (Strategian sivu 15):

Selvitetään mahdollisuus olemassa olevien *terveydenhuollon ammattilaisille* lääkeinformaatiopalveluja tuottavien toimijoiden verkostomaiseen toimintaan ja toiminnan koordinointiin.

Priorisoidut toimenpide-ehdotukset 4-7

Priorisointisija 4. Toimenpide-ehdotus 19 (Strategian sivu 20):

Edistetään apteekkien ja terveydenhuollon toimintayksiköiden yhteistyötä ja paikallisia sopimuksia potilaiden pitkäaikaishoitojen seurannassa. Sovitaan myös lääkeneuvontakäytännöistä.

Priorisointisija 5. Toimenpide-ehdotus 20 (Strategian sivu 20):

Määritellään lääkeneuvonnan laadulle ja rakenteelle standardit ja selvitetään mahdollisuudet lääkeneuvonnan dokumentointiin ja seurantaan.

Priorisointisija 6. Toimenpide-ehdotus 15 (Strategian sivu 15):

Lisätään yhteistyötä sairaaloiden sisäisten *lääkehoitoa koskevien ohjeiden tuottamisessa, ylläpidossa* sekä niiden ja hyvien lääkehoitokäytäntöjen jakamisessa. Lisäksi *pyritään edistämään* muissa maissa *tehtyjen ohjeiden ja käytäntöjen hyödyntämistä*.

Priorisointisija 7. Toimenpide-ehdotus 21 (Strategian sivu 21):

Varmistetaan, että toimintayksiköissä on lääkehoitosuunnitelmat ja että niihin sisällytetään myös lääkeneuvontatoiminta.

Toiveita muille työryhmille

- Koordinaatioryhmältä toivotaan
 - ohjeistusta, miten Lääkeinformaatioverkosto positioidaan ja mainitaan rahoitushakemuksissa. Valmis yhtenäinen rahoitushakemus pohja olisi tarpeellinen. Olisi myös hyvä saada listaus mahdollisista rahoituslähteistä.
 - pohdintaa voitaisiinko Lääkeinformaatioverkostossa edistää lääkitystiedon siirtymistä potilaan siirtyessä terveydenhuollon yksiköiden (ja kodin) välillä, koska oikea lääkitystieto on erittäin tärkeää lääkehoidon onnistumisen kannalta. Asia olisi hyvä saada keskusteluun myös Lääkeinformaatiota lääkkeiden käyttäjille -työryhmälle, sillä myös potilaille tulisi painottaa ajantasaisen lääkityslistan ja kaikista käytetyistä valmisteista kertomisen tärkeyttä.
- Lääkeinformaatiota lääkkeiden käyttäjille –työryhmältä toivotaan
 - yhteistyötä toimenpide-ehtotusten 12 (3. priorisoitu) ja 20 (5. priorisoitu) työstämisessä
- Tutkimustyöryhmältä/Fimealta toivotaan
 - selvitystä lääkeinformaatioon liittyvästä tutkimuksesta Suomessa

LUOTETTAVAN
LÄÄKETIEDON
PUOLESTA
Lääkeinformaatioverkosto

LÄÄKEINFORMAATIOFOORUMI

Lääkeinformaatiota lääkkeiden
käyttäjille –työryhmä

Essi Kariaho, Lääketietokeskus

LUOTETTAVAN
LÄÄKETIEDON
PUOLESTA
Lääkeinformaatioverkosto

Lääkeinformaatiota lääkkeiden käyttäjille -työryhmä

- Tavoitteet – mitä?
- Kokoonpano – ketkä?
- Toiminta – miten?

LUOTETTAVAN
LÄÄKETIEDON
PUOLESTA
Lääkeinformaatioverkosto

Tavoitteet kansallisessa lääkeinformaatiostrategiassa (1)

- Lääkkeiden käyttäjät hyödyntävät luotettavia tiedonlähteitä ja palveluja
- Väestön terveyden lukutaito on hyvä

Tavoitteet kansallisessa lääkeinformaatiostrategiassa (2)

- Kehittää ja luoda potilaille suunnattua lääkeinformaatiota ja lääkeinformaatio toimintaa
- Vahvistaa omahoidon tukemista ja potilaan valtaistumista
 - Erityisesti pitkäaikaissairaiden lääkehoidon tukeminen sekä itsehoitolääkkeiden käyttäjät
- Keskeisessä asemassa on nykytilan arviointi, joka toimii pohjana kehittämiseksi

Työryhmän kokoonpano

Edustettava tah	Työryhmän jäsen (varajäsen)
Potilaat - Syöpäjärjestöt, Reumaliitto - Hengityслиitto, SOSTE - Helsingin Seniorisäätiö/ Vanhustyön keskusliitto, Potilasliitto	Liisa Pylkkänen (Jaana Hirvonen) Tarja Pajunen (Riitta Vuorisalo) Taina Mäensivu (Paavo Koistinen)
Maahanmuuttajat	Anna Aguilera-Pesä (Pirkko Väänänen)
Kuurojen liitto	Pirkko Johansson (Kaisa Alanne)
Näkövammaisten keskusliitto	Markku Möttönen (Kirsi Ilmarinen)
Kuluttajaliitto	Martti Mikkonen (Tuula Sario)

Työryhmän kokoonpano

Edustettava tah	Työryhmän jäsen (varajäsen)
Suomalainen Lääkäriseura Duodecim	Pirkko Paakkari (Marja Forsell)
Suomen Apteekkariliitto	Tuula Teinilä (Johanna Salimäki)
Yliopiston apteekin tietopalvelut	Paula Kokko (Saara Venelampi)
Lääketietokeskus	Essi Kariaho (Elli Leppä)
Lääketeollisuus ry	Jaakko Laurila (Laura Labart)
Fimea	Katri Hämeen-Anttila (Anne Kumpusalo-Vauhkonen)
Tehy	Mervi Flinkman (Eva Siitonen)

Työryhmän toiminta

- Työryhmä on kokoontunut neljä kertaa
 - Aktiivinen keskustelu
 - Asioiden edistäminen pienryhmissä
 - Benchmark muilta/muualta
- Toimenpide-ehdotukset on priorisoitu
 - Kolme kehittämisprojektia
 - Ensimmäinen aiopaperi hyväksytty
- Toimintasuunnitelma on luonnosteltu
- Haasteena resurssit - vahvuutena yhteistyö

Toimenpide-ehdotukset

- **Lääkkeiden käyttäjät hyödyntävät luotettavia tiedonlähteitä ja palveluja (tavoite 5)**
 - Tarjolla on luotettavaa lääketietoa
 - Lisätään potilasjärjestöjen ja alan toimijoiden yhteistyötä lääkeinformaation kehittämiseksi (26)
 - Kehitetään pakkausselosteiden luettavuutta ja käytettävyyttä
 - Kehitetään pakkausselosteiden luettavuutta ja sisältöä EU:ssa edelleen (27)

Toimenpide-ehdotukset

- Tuotetaan lääkeinformaatiota kielivähemmistöille ja muille erityisryhmille
 - Tuotetaan ruotsinkielistä lääkeinformaatiota (28)
 - Tuotetaan erityisryhmille suunnattua lääkeinformaatiota (maahanmuuttajat, kuurot ja huonokuuloiset, näkövammaiset, iäkkäät, lapset, kansansairauksia sairastavat potilaat) (29)

Toimenpide-ehdotukset

- Lääkeinformaation välittämiseksi lisätään tieto- ja viestintätekniiikan käyttöä
 - Kansalaisille tarkoitettu yleinen lääketieto nivotaan osaksi sosiaali- ja terveystiedon kokonaisuutta SADe-hankkeessa (30)
 - Yhdistetään Kansallisen Terveysarkiston eReseptipalvelun potilaskohtaisiin tietoihin yleistä lääketietoa, mm. tietoja potilaalla käytössä olevista lääkkeistä (31)
 - Luodaan linkkikokoelma luotettavista lääketiedon lähteistä tai laatustandardimerkki (32)
 - Kehitetään ja edistetään terveydenhuollon ammattilaisten näkyvyyttä ja osallistumista sosiaalisessa mediassa(33)

Toimenpide-ehdotukset

- **Väestön terveydenlukutaito on hyvä (tavoite 6)**
 - Edistetään lääketiedon luotettavuuden arviointiin kehitetyn KATSE-tarkistuslistan käyttöä väestötasolla ja koulujen opetuksessa (34)
 - Toteutetaan moniammatillinen väestökampanja lääkkeiden oikeasta ja turvallisesta käytöstä (35)
 - Uudistetaan lääkekasvatussivut geneeriseksi väestölle suunnatuksi lääketiedon lähteeksi (36)

Toimenpide-ehdotukset

- Varmistetaan, että lääkkeiden oikea käyttö ja lääketiedon lukutaito sisällytetään jatkossakin peruskoulun opetussuunnitelman perusteisiin (37)
 - Luodaan koulujen lääkekasvatuksen toteuttamiseksi valtakunnalliset suositukset, joissa lääkkeiden oikea käyttö liitetään osaksi laajempia opetuskokonaisuuksia
 - Kannustetaan terveydenhuollon ja koulujen yhteistyötä lääkekasvatuksessa ja kehitetään terveydenhuollon ammattilaisten avuksi ohjeita ja materiaalia lääkekasvatustunnin pitämisen tueksi
 - Varmistetaan opetusmateriaalin tuottamisessa myös erityisryhmät, kuten viittomakieltä tarvitsevat

Toimenpide-ehdotusten priorisointi

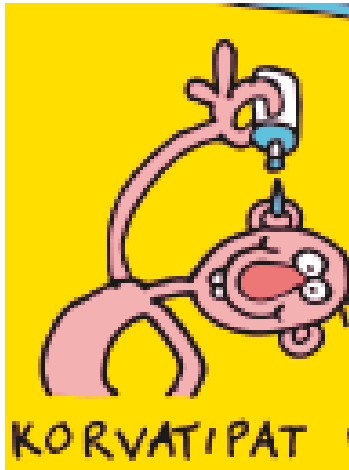
- Tietoa on, mutta sitä ei löydetä
 - asiat tulisi kerätä ja selkiyttää
 - nykyisten tietolähteiden tunnettuuden lisääminen tärkeää
 - Erityisryhmillekin on jo paljon informaatiota
- Informaation painopiste käyttäjien tasolle ja lääkkeen oikean käytön tukemiseen
- Yhteistyön ja jo olemassa olevan tiedon ja sen saatavuuden ja saavutettavuuden merkitys keskeistä

LUOTETTAVAN
LÄÄKETIEDON
PUOLESTA
Lääkeinformaatioverkosto

Yhteistyön lisääminen apteekkien ja koulujen välillä lääkekasvatuksessa

Hyväksytty aiesuunnitelma

LUOTETTAVAN
LÄÄKETIEDON
PUOLESTA
Lääkeinformaatioverkosto

Tausta

- Parhaillaan uudistettavassa opetussuunnitelmassa lääkkeiden tarkoituksenmukaisen käytön perusteita opetetaan
 - 1–4-luokilla ympäristö- ja luonnontiedossa
 - 7–9-luokilla terveystiedossa
- Aihe on opettajille vieras
 - Terveysopetus painottuu lääkkeiden väärinkäytöstä valistamiseen
- Fimea on julkaissut uudistuneet lääkekasvatussivut peruskoulun opettajille (www.laakekasvatus.fi)

Tavoite

- Yhteistyön lisääminen apteekkien ja koulujen välillä -> pysyvää toimintaa paikallistasolle
- Selvitetään lääkekasvatussivujen materiaalin soveltuvuutta farmaseuttisen henkilöstön käyttöön oppituntien pitämisessä
- Kehitetään ammattilaisille suunnattua materiaalia ja ohjeistusta lääkekasvatussivuille

Konkretia

- Yhteistyötä pyritään lisäämään farmasian opiskelijoiden apteekkiharjoittelun kautta
 - Apteekkiharjoittelukirjoihin tehtävä lääkekasvatustuntien pitämisestä apteekissa
 - Yliopistoissa toista apteekkiharjoittelua suorittaa 150 opiskelijaa ympäri Suomen
 - Apteekkariliitto, Yliopiston Apteekki ja Itä-Suomen yliopiston apteekki tiedottavat apteekkeja ja kannustavat apteekkareita huomioimaan tehtävän
 - Itä-Suomen yliopiston tutkijat selvittävät lääkekasvatussivujen materiaalien soveltuvuutta farmasian ammattilaisten käyttöön tutkimuksin

Lääketiedonlähteiden linkkikokoelman luominen

- Osaksi fimea.fi –uudistusta, valmis viimeistään vuoden 2015 alussa
- Yksinkertainen formaatti, suomenkieliset linkit
- KATSE-tarkistuslista työkaluksi lääketiedon hakijalle
- Sidosryhmät linkittävät omille sivuilleen
- Hakukoneoptimointi

Erityisryhmien lääkeinformaation kehittäminen

- Kysely lääkkeiden käyttäjille tammikuussa 2014
 - tietoa ja tausta-aineistoa kehittämistyön pohjaksi
- Käytännön toteutus ja tulosten analysointi
 - Fimea
- Vastaukset kattavasti ja edustavasti eri ryhmistä
 - kyselylomake, haastattelu, käänttäminen
 - yhteistyö tutkimusryhmän kanssa

- Aktiivinen ja avoin toiminta resurssihaasteista huolimatta
- Priorisoinnilla konkretiaan
- Yhteistyöllä yhteiseen tavoitteeseen
 - työryhmässä
 - verkostossa
 - muiden toimijoiden kanssa

KIITOS!

LUOTETTAVAN
LÄÄKETIEDON
PUOLESTA
Lääkeinformaatioverkosto

Terveiset tutkimustyöryhmältä

FaT Inka Puumalainen, Yliopiston
Apteekki

Tutkimustyöryhmän kokoonpano

Tutkimustyöryhmän kokoonpano

Lääketieteen koulutusyksiköt:

Eeva Moilanen, Tampereen yliopisto (Markku Koulu, Turun yliopisto)

Eero Mervaala, Helsingin yliopisto (Risto Huupponen, Turun yliopisto)

Suomen Kliinisen Farmakologian yhdistys ja Suomen Farmakologiyhdistys:

Jukka Hakkola, Suomen Farmakologiyhdistys (Kari Kivistö, Suomen Kliinisen Farmakologian yhdistys)

Farmasian koulutusyksiköt:

Marja Airaksinen (varapuheenjohtaja), Helsingin yliopisto (Marika Pohjanoksa-Mäntylä, Helsingin yliopisto)

Hoitotieteen koulutusyksiköt:

Katri Vehviläinen-Julkunen, Itä-Suomen yliopisto (Riitta Suhonen, Turun yliopisto)

Duodecim:

Eero Mervaala

Kliinisen Farmasian Seura:

Raimo Ojala (Miia Tiihonen)

Yliopistojen apteekit:

Inka Puumalainen (puheenjohtaja), Yliopiston Apteekki (Kirsti Laitinen, Itä-Suomen yliopiston apteekki)

Kela:

Leena Saastamoinen (sihteeri) (Jaana Martikainen)

THL: Satu Helakorpi (Heli Hätönen)

Fimea:

Hannes Enlund (Katri Hämeen-Anttila)

Keskeiset tehtävät

- koordinoida lääkeinformaatioverkoston tutkimustoimintaa yhteistyössä koordinaatioryhmän kanssa
- edistää lääkeinformaatioon liittyvän tutkimuksen tekemistä ja yhteistyötä
- määritellä keskeiset lääkeinformaatioon liittyvät tutkimusalueet ja –aiheet
- arvioida kriittisesti lääkeinformaatioverkoston toimintaa ja mahdollisuuksien mukaan tuotoksia käytettävyyden, luotettavuuden ja puolueettomuuden näkökulmista
- työryhmä on puolueeton, sidonnaisuudet ilmoitettu

Toimenpiteet: selvitys lääkeinformaation liittyvästä tutkimuksesta Suomessa (Erkkilä et al.)

- Lääkeinformaatioon liittyvää tutkimusta on tehty Suomessa paljon
- Eniten tutkimuksia löytyy farmasian näkökulmasta ja avoapteekki-kontekstista.
- Myös eri potilasryhmien lääketiedonlähteistä ja tiedon tarpeista on tehty runsaasti tutkimusta, samoin sairaanhoitajien ammatillisesta osaamisesta (mm. lääkehoito- ja rokotusosaaminen, lääkelaskutaidot).
- Vähiten tutkimuksia löytyi väestön terveyden lukutaidosta, terveydenhuollon ammattilaisten perus- ja täydennyskoulutuksesta sekä terveydenhuollon ammattilaisten tiedontarpeista ja -lähteistä.
- Valtaosa lääkeinformaatioon liittyvästä tutkimuksesta tehdään tämän selvityksen mukaan sosiaalifarmasian tieteenalalla, Itä-Suomen ja Helsingin yliopistoissa.

Toimenpiteet: tutkimusstrategia

- Kantavina teemoina yhteistyö ja moniammatillisuus
- Tavoite 1. Suomessa on toimiva moniammatillinen lääkeinformaatioverkosto
- Tavoite 2. Terveydenhuollon ammattilaiset käyttävät luotettavia tiedonlähteitä ja palveluja
- Tavoite 3. Terveydenhuollon lääkeosaaminen on korkeatasoista ja moniammatillista
- Tavoite 4. Lääkeneuvonta perustuu valtakunnallisiin suosituksiin ja paikallisiin sopimuksiin
- Tavoite 5. Lääkkeiden käyttäjät hyödyntävät luotettavia tiedonlähteitä ja palveluja
- Tavoite 6. Väestön terveyden lukutaito on hyvä

Seuraavat askeleet

- Tutkimusstrategian jatkotyöstö ja lausuntokierros
- Tutkimushankkeiden priorisointi, tutkimushankkeiden rakentaminen ja rahoituksen hankkiminen

LUOTETTAVAN
LÄÄKETIEDON
PUOLESTA
Lääkeinformaatioverkosto

KOULUTUSTYÖRYHMÄ

Riitta Ahonen, pj.
Risto Huupponen vpj.
Raisa Laaksonen, siht.

Tavoitteet

Mitä tehty?

Mitä priorisoitu?

Tavoite 2

Terveydenhuollon ammattilaiset käyttävät luotettavia tiedonlähteitä ja palveluja.

Toimenpide-ehdotus 8:

Varmistetaan perus- ja täydennyskoulutuksen avulla, että terveydenhuollon ammattilaiset ovat tietoisia eri tietolähteistä ja tietokannoista ja osaavat käyttää niitä.

Tavoite 3

**Terveydenhuollon osaaminen on korkeatasoista ja moniammatillista.
Kehitetään lääkehoidon osaamista ja lääkeneuvonnan koulutusta.**

- **Toimenpide-ehdotus 16:**
- **Kehitetään kaikkien ammattiryhmien peruskoulutusta ja täydennyskoulutusta.**
 - **Valmiudet lukea kriittisesti, arvioida ja soveltaa tietoa**
 - **Valmiudet kliinisen farmasian teoriaopetuksen soveltamiseen**
 - **Sairaanhoitajien ja lähihoitajien lääkehoito-osaamisen kehittäminen ja valtakunnallisen tasalaatuisuuden varmistaminen**

Tavoite 3 , jatkoa

Perus- ja täydennyskoulutuksessa painotetaan potilaskeskeisyyttä, moniammatillisuutta ja omahoidon tukemista.

- **Kaikille aloille yhteisiä perus- ja täydennyskoulutuksia**
 - **Potilaskeskeisyys ja omahoidon tukeminen**
 - **Yksilöllinen lääkeneuvonta**
 - **Moniammatillinen toimintamalli**
 - **Ammattikunnan osaamisen tunnetuksi tekeminen muille ammattikunnille**

Tavoite 3, jatkoa

- **Toimenpide ehdotus 18**
- **Huomioidaan erityisryhmät: Lääketieto tulisi huomioida muun muassa viittomakielen tulkkien ja maahanmuuttajien parissa työskentelevien tulkkien perus- ja täydennyskoulutuksessa.**

MITEN TYÖ LÄHTENYT KÄYNTIIN?

- **Paljon keskustelua**
- **Alussa vaikea hahmottaa mitä konkreettisesti tehdään tai mitä odotetaan – ylirealistiset tavoitteet ?**
- **Koordinaatioryhmän vs. alaryhmien roolit?**
- **Eri työryhmien mahdolliset päällekkäisyydet – onko ryhmiä liikaa?**
- **Pystytäänkö oikeasti vaikuttamaan ja saamaan haluttua tulosta?**

MITÄ TEHTY?

- **Kysely eri ammattiryhmien lääkehoidon opetuksesta**
 - **Eri ammattiryhmien ydinosaaminen lääkehoitoprosessissa**
 - **Tehtävät lääkeinformaation käyttämisessä, hakemisessa, tulkitsemisessä, tuottamisessa ja arvioinnissa**
 - **Suurimmat esteet moniammatilliselle yhteistyölle**
 - **Lääkehoidon opetus perus- ja täydennyskoulutuksessa**
 - **Millaista koulutuksen tulisi olla**
 - **Erytistarpeet lääkeinformaatioon liittyvässä koulutuksessa**

Kysely, jatkoa

- **Opettajien osaamistaso eri oppilaitoksilla**
- **Ohjataan opiskelijoita käyttämään luotettavia lääketiedon lähteitä ja arvioimaan tietoa kriittisesti**
- **Hyödynnetäänkö opetuksessa moniammatillista osaamista**
- **Lääkeinformaation kehittämistarpeet**

YHTEENVETO KYSELYSTÄ

- **Kullakin ammattiryhmällä tyypilliset tehtäväkokonaisuudet**
- **Päällekkäisyyksiä on – ne ovat välttämättömiä**
- **Erilaisten ”tonttien” sijaan yhteinen prosessi missä eri ammattiryhmien osaaminen muodostaa jatkumon ja menee saumakohdissa päällekkäin – tiedon kulku**
- **Lääkehoidon opetus vaihtelee –moniammatillista osaamista hyödynnetään vähän**
- **Moniammatillisen yhteistyön esteet tunnistetaan**

PRIORISOINTI

- **Toimenpide-ehdotus 16 (perus- ja täydennyskoulutus)**
 - Lähihoitajien lääkehoidon osaamisen kehittäminen – muutosehdotus Opetushallitukselle
- **Toimenpide-ehdotus 8 (tietolähteet ja niiden hyödyntäminen)**
 - Kuuluu osaksi edellistä
 - Fimea kokoaa listaa luotettavista tietolähteistä – odotetaan sitä ja jatketaan sitten asian pohtimista

PRIORISOINTI, jatkoa

- **Toimenpide-ehdotus 17 (yhteiset opintojaksot, moniammatillisuus)**
 - Työryhmä kerää esimerkkejä moniammatillisista opintojaksoista, harjoittelusta sekä työelämän hankkeista ja projekteista, joita voidaan esittää oppilaitoksille esimerkkeinä
 - Mahdollinen lääkehoidon opettajien yhteisfoorumi ?

PRIORISOINTI, jatkoa

- **Toimenpide-ehdotus 18 (erityisryhmät)**
 - Osin päällekkäin Lääkeinformaatiota lääkkeiden käyttäjille ryhmän kanssa
 - Jatkokeskustelu, vasta sen jälkeen, kun tiedetään ko. ryhmän etenemisestä

LOPUKSI

- **Meillä on koossa hyvin innovatiivinen, ennakkoluuloton ja osaava porukka, joka jo nyt pystyy toimimaan huipputiiminä!**

LUOTETTAVAN
LÄÄKETIEDON
PUOLESTA
Lääkeinformaatioverkosto

Lääkeinformaation koordinaatioryhmän kuulumiset

Katri Hämeen-Anttila
Kehittämispäällikkö, Fimea
Koordinaatioryhmän sihteeri

Koordinaatioryhmän tehtävänä on

- edistää ja koordinoida lääkeinformaation kehittämistä Suomessa
 - priorisoida työryhmien ehdotusten pohjalta lääkeinformaatiostrategiassa esitetyt kehittämissuunnitelmat
 - seurata ja kommentoida kehittämissuunnitelmiensa työtä
 - koordinoida lääkeinformaatioon liittyvää tutkimusta
 - edistää kansainvälistä yhteistyötä.
- Koordinaatioryhmän tehtävänä on erityisesti lääkeinformaation tuottamisen ja järjestämisen kehittäminen.
 - Tavoitteena on kehittää erityisesti terveydenhuollon ammattilaisille suunnattua lääkeinformaatiota, mutta myös lääkkeiden käyttäjille suunnattua lääkeinformaatiota ja edistää julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä.
 - Lisäksi koordinaatioryhmä koordinoi koko verkoston toimintaa yhteistyössä Fimean kanssa.

Koordinaatioryhmän priorisoimat toimenpide-ehdotukset (1/2)

- Perustetaan lääkeinformaatioverkosto, jonka tavoitteena on lisätä yhteistyötä, suunnitelmallisuutta ja moniammatillisuutta lääkeinformaatiotyön kehittämisessä sekä edesauttaa julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä.
 - Toimintasuunnitelma kaudelle 2013-2014
 - Muiden työryhmien kokoon kutsuminen ja toiminnan käynnistäminen
 - Viestintätiimin perustaminen
 - Toimintaohje lääkeinformaatioverkoston kehittämisprojekteille
 - Viestintäsuunnitelma
 - Innokylän käyttöön otto, logo ja slogan

 - Muiden työryhmien toimintasuunnitelmien hyväksyminen
 - Kehittämisprojektien aiopapereiden hyväksyminen

Lääkeinformaatioverkoston visio, päämäärät ja arvot

Visio

- Vuoden 2014 loppuun mennessä kansallisen, moniammatillisen lääkeinformaatioverkoston toiminta on käynnistynyt ja yhteinen tahtotila sekä keinot luotettavan lääkeinformaation kehittämiseksi Suomessa on luotu.

Päämäärät

- Ensimmäisen kauden päättyessä koordinaatioryhmä varmistaa, että Lääkeinformaatioverkoston työryhmät ovat aloittaneet toimintansa ja jokainen työryhmä on priorisoinut sille osoitetut toimenpide-ehdotukset. Lääkeinformaation kehittämistoimenpiteitä on aloitettu ja projekteihin on saatu rahoitusta. Lääkkeiden käyttäjien ja terveydenhuollon eri sektoreilla toimivien ammattilaisten lääkeinformaatiotarpeita on kartoitettu. Kansainvälinen yhteistyö on aloitettu.

Arvot

- Lääkeinformaatioverkoston toiminnan taustalla olevat arvot ovat avoimuus, potilas-/asiakaskeskeisyys, moniammatillisuus sekä lääkeinformaation laadukkuus ja luotettavuus.

Koordinaatioryhmän priorisoimat toimenpide-ehdotukset (2/2)

- Tuotetaan ammattilaisten käyttöön itselääkinnän ja -hoidon hoitosuosituksia, jotka perustuvat näyttöön ja jotka integroidaan mahdollisuuksien mukaan olemassa oleviin hoitosuosituksiin.
 - Käytännössä toteutetaan Käypä hoito -suositukseksi, mikäli Käypä hoito -johtoryhmä hyväksyy aihe-ehdotuksen marraskuun kokouksessaan
 - Tavoitteena on laatia Käypä hoito -suositus itselääkinnästä: noin kymmenen oire/vaivalähtöistä kysymystä, joissa pohditaan itselääkinnän mahdollisuuksia ja rajoja
 - Toteutuessaan aikataulu hoitosuosituksen laatimiseen 2014-2015

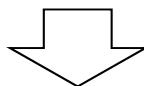
Toimintaohje kehittämisprojekteille hyväksyttiin 16.9.2013

- Lääkeinformaatioverkoston uusi kehittämisprojekti
- Olemassa oleva kehittämistoiminta tai tutkimusprojekti
- Toimintaohjeen mukaisesti toimimalla saa verkoston logon ja sloganin käyttöönsä

1. Ehdotus kehittämisprojektiksi: aiepaperi

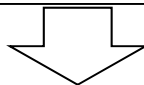
Ehdottajana voi toimia:

- Lääkeinformaatioverkoston työryhmä tai työryhmät
- Yksittäinen taho
- Lääkeinformaatioverkoston ulkopuolinen taho

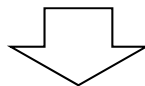
2. Aiepaperin hyväksyminen koordinaatioryhmässä

Lupa lääkeinformaatioverkoston logon ja sloganin käyttöön

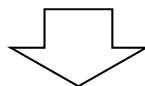

3. Kehittämisprojektista tiedottaminen:

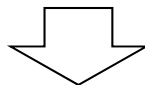
- Käsittely jokaisessa lääkeinformaatioverkoston työryhmässä
- Aiepaperi esillä Innokylässä
- Muut mahdolliset tavat

4. Projektisuunnitelman laatiminen

5. Projektisuunnitelman hyväksyminen koordinaatioryhmässä

6. Projektin toteuttaminen suunnitelman mukaisesti

Uuden kehittämisprojektin perustaminen lääkeinformaatioverkostossa

Uusi kehittämisprojekti (1/2)

- Tavoite sekä kuvaus, mihin lääkeinformaatiostrategian toimenpide-ehdotukseen kehittämisprojekti liittyy.
- Kuvaus toimenpiteistä, miten tavoitteet saavutetaan.
- Vastuhenkilö ja -organisaatio. Kuvaus, minkä lääkeinformaatioverkoston työryhmän kanssa kehittämisprojektissa tehdään yhteistyötä.
- Kuvaus resursseista: miten mukana olevat organisaatiot osallistuvat, haetaanko ulkopuolista rahoitusta jne. Eri organisaatiot voivat olla mukana projektissa erilaisilla panoksilla ja rooleilla.

Uusi kehittämisprojekti (2/2)

- Kuvaus kehittämisprojektin aikataulusta.
- Kuvaus kehittämisprojektin toteutumisen seurannasta ja käytössä olevista mittareista.
- Kuvaus kehittämisprojektin tulosten hyödyntämisestä ja siitä, mitä vaikuttavuutta kehittämisprojektilla haetaan.

Olemassa oleva kehittämistoiminta tai tutkimusprojekti

- Olemassa olevan toiminnan / tutkimuksen kuvaus ja tavoite
- Vastuut. Kuvaus, minkä lääkeinformaatioverkoston työryhmän kanssa kehittämisprojektissa tehdään yhteistyötä.
- Kuvaus, miksi logo ja slogan halutaan kehittämistoiminnan / tutkimusprojektin käyttöön
- Kuvaus, missä logoa ja slogania käytettäisiin
- Aikataulu

Mikä on toiminut hyvin?

- Työryhmissä monipuolinen edustus eri toimijoita, myös käytännön työssä toimivia
- Yhteistyö!

Mitä haasteita on koettu?

- Vastaan ei juurikaan ole tullut haasteita
- Työryhmien jäsenten vaihtuvuus, tiedon kulku uusille jäsenille

Toiveita muille työryhmille?

- Tiedon välitys työryhmien välillä
 - Yhteistyöprojekteja, keskustelua → päällekkäisen työn välttäminen
- Kehittämishankkeiden perustaminen toimintaohjeen mukaisesti

LUOTETTAVAN
LÄÄKETIEDON
PUOLESTA
Lääkeinformaatioverkosto

Lääkeinformaatioverkoston viestintä

Lääkeinformaatiofoorumi 10.10.2013

Laura Niemi, Sairaanhoidajaliitto

LUOTETTAVAN
LÄÄKETIEDON
PUOLESTA
Lääkeinformaatioverkosto

Visio

Vuoden 2014 loppuun mennessä kansallisen, moniammatillisen lääkeinformaatioverkoston **toiminta on käynnistynyt** ja **yhteinen tahtotila** sekä **keinot** luotettavan lääkeinformaation kehittämiseksi Suomessa on luotu.

Yhdenmukaiset viestit auttavat viestimään!

LUOTETTAVAN
LÄÄKETIEDON
PUOLESTA
Lääkeinformaatioverkosto

- Lääkeinformaatioverkosto **kokoaa** ensimmäistä kertaa kaikki **keskeiset lääkealan toimijat** yhteiseen ponnistukseen paremman ja luotettavan lääketiedon puolesta.
- Vuoteen 2020 kestävä yhteistyön tavoitteena on lisätä suomalaisten **tietoa** lääkkeistä ja **tukea** järkevää lääkehoidon toteutumista.
- Vuosien 2013 ja 2014 aikana verkoston tavoitteena on luoda **kestävä pohja yhteistyölle**, jotta luotettavan lääketiedon jakaminen onnistuu jatkossa laajalla rintamalla.

Slogan:
**Luotettavan
lääketiedon
puolesta**

Arvot ja periaatteet ohjaavat viestintää

VIESTINTÄ

Periaatteet

- avointa
- aktiivista
- vuorovaikutuksellista
- kohderyhmälähtöistä
- ymmärrettävää
- ajankohtaista

Arvot

1. potilas-/asiakaskeskeisyys
2. moniammatillisuus
3. laadukkuus
4. luotettavuus

Miten viestimme?
Kenelle viestimme?

Viestinnän tavoitteet 2013-2014

- Mukana noin 40 alan toimijaa ja kuusi työryhmää
- **Viestinnän painopiste on sisäisessä viestinnässä**

Sisäisen viestinnän tavoitteet

1. Mukana olevat toimijat ovat sitoutuneet
2. Riittävä viestinnän osaaminen ja työkalut
3. Tieto kulkee sujuvasti ja avoimesti

Ulkoisen viestinnän tavoitteet

1. Verkoston työstä viestitään avoimesti alan toimijoille
2. Mukana olevat toimijat viestivät omille sidosryhmilleen
3. Alan toimijat tuntevat *Luotettavan lääketiedon puolesta* -brändin

Viestinnän vastuut

- **Koordinaatioryhmä** johtaa lääkeinformaatioverkoston sisäistä ja ulkoista viestintää ja vastaa sen toteuttamisesta.
- **Työryhmällä** on velvollisuus huolehtia ryhmän työhön liittyvästä viestinnästä ja pitää muut ryhmät ajan tasalla oman työn etenemisestä.
- **Viestintätiimi** valmistelee viestinnän linjaukset ja toimenpiteet koordinaatioryhmän päätettäväksi ja toteutettavaksi.

TÄRKEÄ!

- **Verkostossa mukana olevat toimijat vastaavat tiedon välittämisestä omiin organisaatioihinsa ja omille sidosryhmilleen.**

LUOTETTAVAN
LÄÄKETIEDON
PUOLESTA
Lääkeinformaatioverkosto

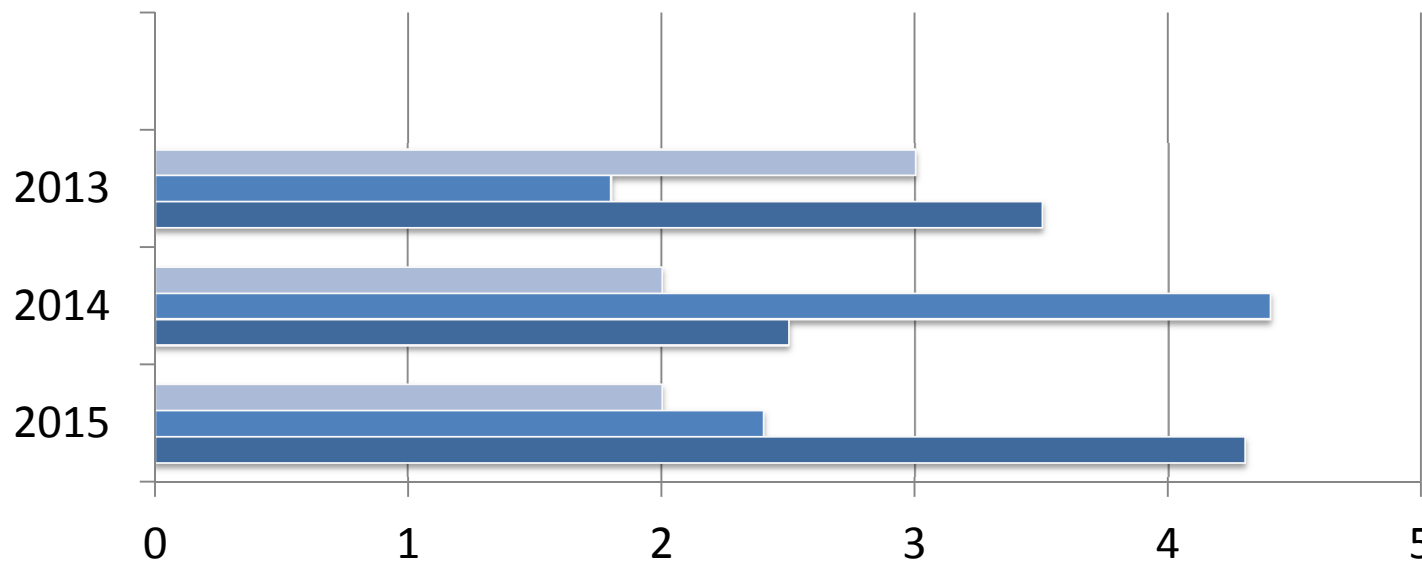
Viestinnän tukena

- Perustieto Fimean verkkosivuilla Fimea.fi
- Innokylä.fi
- Uutiskirje
- Logo ja slogan
- Verkostoa havainnollistavat kuvat
- Viestintäverkosto

Mittaaminen on tärkeää

- Viestintä ovat tavoitteellista ja mitattavaa toimintaa.
- Tavoitteita ja toimenpiteitä seurataan ja mitataan.

11.10.2013

79

Kuva: Sairaanhoidajaliitto

LUOTETTAVAN LÄÄKETIEDON PUOLESTA

Lääkeinformaatioverkosto